

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Культура фахового мовлення»

Дисципліна

Кількість кредитів ECTS – 3 кредити

I. Основна мета засвоєння курсу – навчитися культурі мовлення та культурі спілкування між членами суспільства (учнями, студентами, викладачами, клієнтами, слухачами (у психологів), людьми різного віку і різного статусу тощо).

II. Місце навчальної дисципліни в програмі підготовки фахівців даного напрямку підготовки (спеціальності).

Дисципліна «Культура фахового мовлення» дозволяє набути студентам додаткових фахових компетенцій при опануванні циклу дисциплін професійної підготовки. Курс «Культура фахового мовлення» тісно пов'язаний із усіма розділами сучасної української літературної мови, українською мовою за професійним спрямуванням, стилістикою, риторикою.

III. Завдання дисципліни «Культура фахового мовлення» – сформувати у бакалаврів спеціальності «Початкова освіта»:

- розуміння культури фахового мовлення як сукупності знань і навичок, які б забезпечували доцільність і полегшене застосування мови спілкування;
- уміння правильно, точно і виразно передавати свої думки засобами мови;
- дотримання норм сучасної української літературної мови;
- уміння знаходити і вибирати точні, дохідливі, доречні, правильні мовні засоби для вираження своїх думок і висловлювань;
- етикетну поведінку в спілкуванні;
- розуміння невербальних засобів спілкування.

IV. Основні знання та уміння, яких набуває студент після опанування даної дисципліни.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

Знати:

- поділ української мови на функціональні стилі, основні риси кожного з них, застосування у мовленні;
- єдність комунікативної й номінативної функцій мови;
- словниковий склад мови як упорядковану лексико-семантичну систему;
- аспекти спілкування;
  - а) обмін інформацією (комунікація);
  - б) взаємодію (інтерація);
  - в) сприймання людини людиною (перцепція);
  - г) види спілкування: вербальне (словесне) й невербальне (несловесне) – поглядами, мімікою, жестами тощо;
- властивості діалогічного мовлення;
- комунікативні статуси і ролі: а) симетричні: студент-студент, викладач-викладач, слухач-слухач тощо; б) несиметричні: студент-викладач, слухач-психолог і т. д.;
- стилі спілкування (авторитарний, демократичний, ліберальний);
- нормативність спілкування;
- культуру мовлення і спілкування у двомовному середовищі;
- фонетичні аспекти мовлення: а) (монолог, діалог, полілог); б) артикулювання; в) наголошування; г) інтонування; д) мелодика; е) темп мовлення;
- мовні одиниці у мовленні: слова, сталі звороти, граматичні форми і конструкції;
- мовний етикет.

Уміти:

- визначати приналежність тексту до одного із стилів мовлення;

- правильно, відповідно до правил української орфоепії вимовляти голосні й приголосні звуки, звукосполучення, іншомовні слова; правильно наголошувати слова, користуватися різними типами інтонацій (розповідною, питальною, спонукальною); вибирати доречний темп мовлення;
- добирати синоніми і користуватися ними в усному й писемному мовленні, правильно використовувати і пояснювати пароніми;
- користуватися іншомовними словами, уміти замінювати їх, де можливо й потрібно, на українські відповідники;
- використовувати різні форми звертання (у кличному відмінку, з особовими займенниками ти – ви – Ви; називання осіб і звернення до них; ми – замість я);
- використовувати вставні слова, словосполучення і речення як засіб гармонійності мовлення;
- правильно будувати речення різних типів;
- користуватися невербальними засобами спілкування.

V. Короткий зміст дисципліни

Тема 1. Спілкування як вид соціальної взаємодії та як інструмент професійної діяльності. Основні закони спілкування. Стили спілкування (авторитарний, демократичний, ліберальний). Навички літературного спілкування. Літературні норми. Порушення норм, їх причини.

Тема 2. Двомовність і культура спілкування. Форми існування мови. Суржик. Сова і культура.

Тема 3. Словотвірні норми. Правила поєднання суфіксів. Суфіксальні моделі, що позначають назви мешканців населених пунктів України та різних народів. Найтиповіші порушення префіксальної сполучуваності.

Тема 4. Лексико-семантичні норми. Багатозначність слів при перекладі з російської мови на українську. Запозичення: збагачення мови чи її заміна? Тавтологія і плеоназм (словесна надлишковість).

Тема 5. Граматичні норми. Вибір слів і сталих зворотів. Займенник у сфері фахового спілкування. Дієслівне керування. Складні випадки

Тема 6. Синтаксичні норми. Координація підмета і присудка (вибір числа і роду іменника). Культура вживання прийменників. Культура вживання сполучників. Вставні і вставлені компоненти, особливості інтонування речень з ними. Різні функції звертання.

VI. Назва кафедри та викладацький склад, який буде забезпечувати викладання курсу

Кафедра української мови та методики навчання факультету педагогіки та психології: професор *Ганна Василівна Семеренко*.

Обсяг навчального навантаження та термін викладання курсу

На вивчення дисципліни відводиться 90 годин (3 кредити ECTS), з яких аудиторних – 32 год.: лекційних – 20 год., практичних – 12 год.; самостійна робота – 58 год.

Дисципліна викладається у *Всеместрі*.

VII. Основні інформаційні джерела до вивчення дисципліни

1. Антоненко-Давидович Б.Д. Як ми говоримо. – 4-е вид. перероб. І доп. – Київ: «Українська книга», 1997. – 336 с.
2. Білецький А.О. Про мову і мовознавство: Навч. посібник для студентів філол. спец. вищ. навч. закладів. – К.: «АртЕк», 1996. – 224 с.
3. Вихованець І.Р. Розмовляймо українською: мовознавчі етюди/ Іван Вихованець; післямова А. Загнітка. – К.: Унів. Вид-во ПУЛЬСАРИ, 2012. – 160 с.
4. Волощак Марія. Неправильно – правильно. Довідник з українського слововживання: За матеріалами засобів масової інформації. – К.: Вид. центр «Просвіта», 2000. – 128 с.

5. Коваль А.П. Культура ділового мовлення. Писемне та усне ділове спілкування. Вид.2-е, перероблене і доповнене, Видавниче об'єднання «Вища школа», Видавництво при Київському державному університеті, К, 1977. – 295 с.
6. Культура української мови. Довідник/ С.Я. Єрмоленко, Н.Я. Дзюбишина-Мельник, К.В. Ленець та ін.; за ред. В.М. Русанівського. – К.: - Либідь, 1990. – 304 с.
7. Масенко Л.Т. Мова і політика. – К.: Соняшник, 1999. – 100 с.
8. Мовна політика та мовна ситуація в Україні: Аналіз і рекомендації/ За ред. Юліане Бестерс-Дільгер. – Вид. дім. «Києво-Могилянська академія», 2008. – 363 с.
9. Олександр Пономарів. Культура слова: Мовностилістичні поради: Навч. посібник. 2-ге вид. стереотип. – К.: Либідь, 2001. – 240 с.
10. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування. – К.: Т-во «Знання», КОО, 2008. – 291 с.
11. Фаріон І.Д. Мовна норма: знищення, пошук, віднова (культура мовлення публічних людей): [монографія], - Вид. 3-тє, доп. – Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. – 332 с.

VIII. Метод навчання

Лекції, практичні заняття.

IX. Система оцінювання:

Поточний контроль: оцінювання виступів на практичних заняттях, перевірка і оцінювання самостійної роботи, оцінювання 2-х модульних контрольних робіт, виконання вправ і залікової роботи.

Підсумковий контроль: залік.

X. Реєстрація на навчальну дисципліну: в деканаті